

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH¹⁾

z dnia 2014 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie rozkładu czasu służby policjantów

Na podstawie art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów (Dz. U. Nr 131, poz. 1471) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa – ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- 2) przełożony właściwy w sprawach osobowych – Komendanta Głównego Policji, komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, komendanta powiatowego (miejskiego) lub rejonowego Policji, Komendanta-Rektora Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, komendanta szkoły policyjnej oraz dyrektora instytutu badawczego;
- 3) jednostka organizacyjna Policji – komendę, komisariat, komisariat specjalistyczny, oddział i samodzielny pododdział prewencji Policji, pododdział antyterrorystyczny Policji, Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, szkołę policyjną, ośrodek szkolenia Policji i instytut badawczy;
- 4) kierownik komórki organizacyjnej – dyrektora biura (równorzędnej komórki organizacyjnej), naczelnika zarządu, naczelnika wydziału (równorzędnej komórki organizacyjnej), kierownika sekcji, kierownika policyjnej izby dziecka, kierownika referatu, kierownika ogniwa, kierownika posterunku Policji, kierownika rewiru dzielnicowych, dyrektora instytutu, kierownika zakładu, redaktora naczelnego, kierownika studium, dowódcę kompanii oraz dowódcę plutonu;

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. Nr 248, poz. 1491).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951 i 1529, z 2013 r. poz. 628, 675, 1351, 1635 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 24. Tekst jednolity nie uwzględnia zmian ogłoszonych w Dz. U. z 2011 r. Nr 217, poz. 1280 i Nr 230, poz. 1371..

5) pora nocna – czas od godziny 22:00 do 6:00;

6) służba w porze nocnej – służba pełniona co najmniej przez 3 godziny w porze nocnej.”;

2) w § 4:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 1, po 8 godzinach służby policjantowi udziela się co najmniej 11 godzin czasu wolnego, a jeżeli pełnił służbę w porze nocnej, policjantowi udziela się co najmniej 14 godzin czasu wolnego. Po pięciu kolejnych służbach pełnionych w porze nocnej policjantowi udziela się co najmniej 48 godzin czasu wolnego.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 1, policjant nie może pełnić więcej niż dziesięciu służb w porze nocnej w miesiącu, chyba że jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami służby oraz gdyby jego nieobecność spowodowała poważne zakłócenie organizacji służby na stanowiskach, na których wymagane jest utrzymanie pełnienia służby w sposób ciągły.”,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 2, po 12 godzinach służby policjantowi udziela się co najmniej 24 godziny czasu wolnego, a jeżeli pełnił służbę w porze nocnej, policjantowi udziela się co najmniej 48 godzin czasu wolnego.”,

d) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 2, policjant nie może pełnić więcej niż ośmiu służb w porze nocnej w miesiącu, chyba że jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami służby oraz gdyby jego nieobecność spowodowała poważne zakłócenie organizacji służby na stanowiskach, na których wymagane jest utrzymanie pełnienia służby w sposób ciągły.

5b. Policjantowi pełniącemu służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby w każdym tygodniu udziela się czasu wolnego, nie krótszego niż 35 godzin, obejmującego czas wolny po zakończeniu zmiany. W przypadkach:

1) o których mowa w § 8 ust. 1,

- 2) realizacji zadań o szczególnym charakterze dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności mających na celu zapobieżenie zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy
- udzielony czas wolny może obejmować mniejszą liczbę godzin, jednak nie mniej niż 24 godziny.”,
- e) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:
„9. Policjantowi pełniącemu służbę w niedzielę zapewnia się co najmniej raz na trzy tygodnie niedzielę wolną od służby łącznie z wolną sobotą albo wolnym poniedziałkiem.”;
- 3) w § 5 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. W podstawowym rozkładzie czasu służby policjantowi udziela się po zakończeniu służby w danym dniu czasu wolnego, nie krótszego niż 11 godzin. W każdym tygodniu policjantowi udziela się czasu wolnego, nie krótszego niż 35 godzin, obejmującego czas wolny po zakończeniu służby. W przypadkach:
 - 1) o których mowa w § 8 ust. 1,
 - 2) realizacji zadań o szczególnym charakterze dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności mających na celu zapobieżenie zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy
- udzielony czas wolny może obejmować mniejszą liczbę godzin, jednak nie mniej niż 24 godziny.”;
- 4) w § 8:
 - a) dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:
„1a. Przedłużenie czasu służby ponad normę, o której mowa w art. 33 ust. 2 ustawy, nie może spowodować przekroczenia przeciętnego 48-godzinnego tygodniowego wymiaru czasu służby w przyjętym okresie rozliczeniowym.
1b. Przepisu ust. 1a nie stosuje się w przypadku realizacji zadań o szczególnym charakterze dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności mających na celu zapobieżenie zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy.”,
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Przedłużenie czasu służby następuje na polecenie kierownika komórki organizacyjnej lub dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji, w której policjant

pełni służbę. O wydanym poleceniu kierownik lub dyżurny zawiadamia kierownika jednostki organizacyjnej Policji, a w Komendzie Głównej Policji dyrektora biura lub równorzędnej komórki organizacyjnej.”;

5) § 11 otrzymuje brzmienie:

„§ 11. Czas na bezpośrednie przygotowanie do służby i jej zdanie, a w szczególności przyjęcie lub zdanie dokumentacji z przebiegu służby, uzbrojenia i wyposażenia wlicza się do czasu służby. Czas ten nie powinien być dłuższy niż 30 minut.”;

6) w § 13 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Rozkład czasu służby policjanta biorącego udział w akcji lub operacji policyjnej określa dowódca akcji lub operacji.”;

7) w § 14 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. W czasie dyżuru domowego policjant jest obowiązany do:

- 1) przebywania w miejscu zamieszkania lub innym miejscu pozwalającym na stawienie się w krótkim czasie w jednostce organizacyjnej Policji, w której pełni służbę;
- 2) umożliwienia nawiązania z nim kontaktu przez przełożonego lub kierownika, o których mowa w ust. 1, albo wskazaną przez nich osobę.

3. Policjant może pełnić dyżur domowy nie więcej niż 4 razy w miesiącu, w tym nie więcej niż raz w niedzielę lub święto. Czas trwania jednego dyżuru nie może przekroczyć 24 godzin, a w dniu, w którym policjant pełni służbę – 16 godzin. Czas trwania wszystkich dyżurów w miesiącu nie może przekroczyć łącznie 48 godzin.”;

8) § 16 otrzymuje brzmienie:

„§ 16. Z pełnienia służby w niedziele i święta oraz w godzinach zaliczanych do pory nocnej zwalnia się policjanta:

- 1) kobietę w ciąży;
- 2) będącego jedynym opiekunem dziecka do 8 lat lub osoby wymagającej stałej opieki;
- 3) opiekującego się dzieckiem do 8 lat, jeżeli z uprawnienia takiego nie korzysta drugi rodzic lub opiekun;
- 4) kobietę karmiącą dziecko piersią.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER SPRAW
WEWNĘTRZNYCH**

Za zgodność
pod względem prawnym
i redakcyjnym

DYREKTOR
Departamentu Prawnego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
www.infopolis.pl
Marcin WERESZCZYŃSKI

24.02.2016

Uzasadnienie

Proponowane brzmienie projektu nowelizacji rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie rozkładu czasu służby policjantów wynika z dotychczasowego doświadczenia w stosowaniu obecnie obowiązującego rozporządzenia z dnia 18 października 2001 r. (Dz. U. Nr 131, poz. 1471). Projekt uzupełnia, doprecyzowuje i ujednolica jego przepisy, a także dostosowuje je do uregulowań wynikających z prawa Unii Europejskiej. Dodatkowo projekt uwzględnia propozycje zmian wypracowane przez powołany decyzją nr 610 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 września 2008 r. zespół *do opracowania projektu nowych rozwiązań w zakresie czasu służby policjantów oraz uposażenia i rekompensaty z tym związanych*. W wyniku prac wymienionego Zespołu przedstawiono między innymi propozycje zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie rozkładu czasu służby policjantów, polegające na:

- zwiększeniu do co najmniej 12 godzin wymiaru czasu wolnego udzielanego policjantowi po służbie pełnionej w porze nocnej w zmianowym rozkładzie czasu służby, na zmiany trwające po 8 godzin,
- zmniejszeniu z 24 do 12 godzin wymiaru czasu wolnego udzielanego policjantowi po 12 godzinach służby pełnionej poza porą nocną, przy jednoczesnym wprowadzeniu obowiązku udzielania policjantom 24 godzin czasu wolnego po trzech kolejnych służbach pełnionych poza porą nocną w wymiarze co najmniej 12 godzin,
- wprowadzeniu limitu służb w porze nocnej, pozwalającego na pełnienie maksymalnie 8 służb 12-godzinnych albo 10 służb 8-godzinnych w miesiącu,
- rozszerzeniu katalogu osób zwolnionych ze służby w porze nocnej oraz w niedziele i święta o jednego z rodziców, w sytuacji gdy oboje są policjantami oraz o kobietę karmiącą dziecko piersią,
- wprowadzeniu definicji pojęcia „służba w porze nocnej”,
- zagwarantowaniu policjantom co najmniej jednej wolnej niedzieli łącznie z sobotą lub poniedziałkiem raz na trzy tygodnie,
- wprowadzeniu zasady dokumentowania wydania polecenia dotyczącego przedłużenia czasu służby oraz rozszerzeniu kręgu podmiotów uprawnionych do wydania przedmiotowego polecenia,
- wprowadzeniu wzoru ewidencji czasu służby,

- zwiększeniu wymiaru dyżuru domowego oraz doprecyzowaniu obowiązków policjanta w czasie dyżuru domowego.

Przygotowany projekt rozporządzenia zakłada wprowadzenie następujących zasadniczych regulacji:

- 1) w § 2 obowiązującego rozporządzenia definicję pojęcia „przełożony właściwy w sprawach osobowych”, odsyłającą do art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zastępuje się definicją wprowadzającą katalog przełożonych, analogiczny do funkcjonującego w innych aktach prawnych rangi rozporządzenia. Uwzględnia się przy tym katalog funkcjonujący w art. 32 ust. 1 ustawy o Policji (także w kontekście przepisu art. 6 ust. 4 i 4a cytowanej ustawy) oraz konieczność uzupełnienia przedmiotowego katalogu o „dyrektora instytutu badawczego”. W konsekwencji:
 - 1) Komendant Główny Policji – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w Komendzie Głównej Policji,
 - 2) komendant wojewódzki Policji – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w komendzie wojewódzkiej Policji, komisariacie specjalistycznym, oddziale i samodzielnym pododdziale prewencji Policji, pododdziale antyterrorystycznym Policji oraz ośrodka szkolenia Policji,
 - 3) Komendant Stołeczny Policji – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w Komendzie Stołecznej Policji (art. 6 ust. 4 ustawy o Policji), komisariacie specjalistycznym oraz oddziale prewencji Policji,
 - 4) komendant powiatowy (miejski) Policji – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w komendzie powiatowej (miejskiej) Policji oraz komisariacie Policji,
 - 5) komendant rejonowy Policji – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w komendzie rejonowej Policji (art. 6 ust. 4a ustawy o Policji) oraz komisariacie Policji,
 - 6) Komendant-Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie,
 - 7) komendant szkoły policyjnej – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w szkole policyjnej,
 - 8) dyrektor instytutu badawczego – w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w instytucie badawczym
- jest przełożonym właściwym w sprawach osobowych.

Ponadto modyfikuje się definicję pojęcia „jednostka organizacyjna Policji” przede wszystkim poprzez uzupełnienie tej definicji o funkcjonujące w strukturach Policji jednostki: „samodzielny pododdział prewencji Policji” (tworzony na podstawie odrębnych przepisów wydanych na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o Policji) oraz „instytut badawczy”. Zmienia się również definicję „kierownika komórki organizacyjnej” poprzez usunięcie z niej nieistniejących obecnie stanowisk: „dyrektora inspektoratu (laboratorium)”, „naczelnika inspektoratu (laboratorium)”, „naczelnika sekcji”, „dyrektora biblioteki” oraz „kierownika biblioteki”. Ponadto wprowadza się definicję pojęcia „pora nocna” oraz „służba w porze nocnej”, w których określa się, że pora nocna to czas od godziny 22:00 do 6:00, a służba w porze nocnej to służba pełniona co najmniej przez 3 godziny w porze nocnej. Powyższe ma na celu przede wszystkim usunięcie pojawiających się wątpliwości dotyczących rozumienia wskazanych pojęć;

- 2) w § 4 w ust. 4 obowiązującego rozporządzenia wprowadza się modyfikację, polegającą na wydłużeniu z 10 do co najmniej 11 godzin czasu wolnego obligatoryjnie udzielanego policjantowi po 8 godzinach służby, pełnionej w zmianowym rozkładzie czasu służby, na zmiany trwające po 8 godzin, przy czym w przypadku pełnienia służby w porze nocnej udzielany czas wolny wydłuża się do co najmniej 14 godzin.

Ponadto w § 4 ust. 5 obowiązującego rozporządzenia wprowadza się przed wyrażeniem czasu wolnego zwrot „co najmniej”, aby podkreślić, że ustanowione w tym przepisie normy wypoczynku mają charakter norm minimalnych.

Jednocześnie ustala się tygodniową minimalną normę czasu wolnego, przyjmując, że policjantowi pełniącemu służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby w każdym tygodniu udziela się czasu wolnego, nie krótszego niż 35 godzin, obejmującego czas wolny po zakończeniu zmiany. Powołana norma może ulec skróceniu do 24 godzin w przypadkach, o których mowa w § 8 ust. 1, jak również w przypadku realizacji zadań o szczególnym charakterze dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności mających na celu zapobieżenie zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy (dodanie ust. 5b w § 4 obowiązującego rozporządzenia).

Powyższe rozwiązania odpowiadają standardowi obowiązującemu w Unii Europejskiej (dyrektywa 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4

listopada 2003 r. w sprawie niektórych aspektów organizacji czasu pracy – Dz. Urz. WE L Nr 299, poz. 9) oraz uzasadnione są koniecznością stworzenia policjantom możliwości odpowiedniego wypoczynku, także po zwiększonym obciążeniu, jakim jest pełnienie służby w porze nocnej. Mają też na celu ułatwienie planowania służby oraz zagwarantowanie utrzymania pełnienia służby w sposób ciągły, przy jednoczesnym zachowaniu prawa policjanta do wypoczynku w wymiarze odpowiednim do czasu służby;

- 3) określa się limit służb w porze nocnej, pozwalający na pełnienie maksymalnie 8 służb 12-godzinnych albo 10 służb 8-godzinnych w miesiącu (dodanie ust. 4a i 5a w § 4 obowiązującego rozporządzenia). Rozwiązanie to ma na celu zapobieżenie nadmiernemu obciążaniu policjantów służbami w porze nocnej. Jednocześnie, z uwagi na szczególny charakter zadań realizowanych przez Policję, dopuszcza się możliwość przekroczenia wprowadzonego limitu, gdy jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami służby oraz gdy nieobecność policjanta spowodowałaby poważne zakłócenie organizacji służby na stanowiskach, na których wymagane jest pełnienie służby w sposób ciągły. Powyższe odstępstwo ma na celu zapobieżenie sytuacji, w której ciągłość realizacji istotnych z punktu widzenia ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego zadań musiałaby zostać przerwana z powodu wyczerpania limitu służb w porze nocnej;
- 4) wprowadza się gwarancję udzielenia policjantom, pełniącym służbę w niedzielę, co najmniej raz na trzy tygodnie wolnej od służby niedzieli łącznie z wolną sobotą albo wolnym poniedziałkiem (dodanie ust. 9 w § 4 obowiązującego rozporządzenia). Przedmiotowa regulacja służy pełniejszej realizacji prawa do wypoczynku w stosunku do policjantów, którzy z racji obowiązującego ich rozkładu czasu służby obowiązani są do wykonywania obowiązków służbowych niezależnie od dnia tygodnia. Ponadto ma na celu zapobieżenie przypadkom, w których policjanci pełnią służbę w każdą niedzielę w miesiącu. Projektowane rozwiązanie w konsekwencji powinno doprowadzić do równomiernego obciążania służbami w niedziele wszystkich policjantów, których dotyczy omawiany rodzaj organizacji służby;

- 5) ustala się minimalną dobową (11 godzin) i tygodniową (35 godzin) normę czasu wolnego w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w podstawowym rozkładzie czasu służby. Przewiduje się przy tym możliwość skrócenia normy tygodniowej do 24 godzin w przypadkach, o których mowa w § 8 ust. 1, jak również w przypadku realizacji zadań o szczególnym charakterze dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności mających na celu zapobieżenie zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy (dodanie ust. 2a w § 5 obowiązującego rozporządzenia). Powyższe rozwiązania stanowią doprecyzowanie, w zakresie minimalnego wypoczynku dobowego i tygodniowego, aktualnych unormowań zawartych w § 5 obowiązującego rozporządzenia, odpowiadając przy tym standardowi obowiązującemu w Unii Europejskiej (dyrektywa 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. w sprawie niektórych aspektów organizacji czasu pracy);
- 6) rozszerza się krąg podmiotów uprawnionych do wydania polecenia, dotyczącego przedłużenia czasu służby policjanta (zmiana § 8 ust. 2 obowiązującego rozporządzenia). Przyznanie przedmiotowego uprawnienia dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji, w której policjant pełni służbę, ma na celu zapewnienie sprawniejszego wydawania odpowiednich dyspozycji w przypadku zaistnienia konieczności przedłużenia czasu służby policjanta. Ponadto za wystarczające z punktu widzenia prawidłowej organizacji służby uznano zawiadamianie o wydanym poleceniu, dotyczącym przedłużenia czasu służby policjanta, kierownika jednostki organizacyjnej Policji, a w Komendzie Głównej Policji dyrektora biura lub równorzędnej komórki organizacyjnej, zamiast przełożonego właściwego w sprawach osobowych;
- 7) ustanawia się, wynikający z wymogów prawa wspólnotowego, maksymalny wymiar czasu służby, wynoszący przeciętnie 48 godzin w tygodniu w przyjętym okresie rozliczeniowym (dodanie ust. 1a w § 8 obowiązującego rozporządzenia). Jednocześnie dopuszcza się możliwość przekroczenia ustanowionego limitu w przypadku zdarzeń, których waga i rozmiar wymagają podjęcia niezbędnych działań dla ochrony życia, zdrowia oraz bezpieczeństwa zbiorowości (dodanie ust. 1b w § 8 obowiązującego rozporządzenia).

Okolicznością uzasadniającą przedmiotowe przekroczenie jest w szczególności konieczność zapobieżenia zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 2 ustawy o Policji, tj. stanowiącym niebezpieczeństwo powszechne dla życia, zdrowia lub wolności obywateli, bezpośrednie zagrożenie dla mienia w znacznych rozmiarach, bezpośrednie zagrożenie obiektów lub urządzeń, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4 cytowanej ustawy, zagrożenie przestępstwem o charakterze terrorystycznym bądź jego dokonanie w stosunku do obiektów mających szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, bądź mogącym skutkować niebezpieczeństwem dla życia ludzkiego;

- 8) odstępuje się od dotychczasowej regulacji stanowiącej, że nie uważa się za czas służby czasu niezbędnego – nie dłuższego niż 30 minut – do bezpośredniego przygotowania do służby i jej zdania, a w szczególności przyjęcia lub zdania dokumentacji z przebiegu służby, uzbrojenia i wyposażenia. Jednocześnie w sposób jednoznaczny określa się, że czas na bezpośrednie przygotowanie do służby i jej zdanie, a w szczególności przyjęcie lub zdanie dokumentacji z przebiegu służby, uzbrojenia i wyposażenia wlicza się do czasu służby, przy czym czas ten nie powinien być dłuższy niż 30 minut (zmiana § 11 obowiązującego rozporządzenia). Powyższe ma na celu dostosowanie rozporządzenia do wymogów określonych w dyrektywie 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. i wskazywanych w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, zgodnie z którymi nie istnieje kategoria pośrednia między „czasem pracy” a „okresem odpoczynku”. Wskazuje się przy tym, że pojęcie „czasu pracy” obejmuje każdy okres, podczas którego pracownik pracuje, wypełnia swe zadania i obowiązki, zaznaczając, iż wśród elementów charakteryzujących pojęcie „czasu pracy” nie znajduje się natężenie pracy wykonywanej przez pracownika ani wydajność tego pracownika. Wobec powyższego czynności polegające na bezpośrednim przygotowaniu się do służby i jej zdaniu, a w szczególności przyjęcie lub zdanie dokumentacji z przebiegu służby, uzbrojenia i wyposażenia, są czynnościami, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych, a zatem powinny być zaliczane do czasu służby;

- 9) wprowadza się regulację, zgodnie z którą rozkład czasu służby policjanta

biorącego udział w akcji lub operacji policyjnej określa dowódca akcji lub operacji (dodanie ust. 2 w § 13 obowiązującego rozporządzenia). Powyższe ma ułatwić organizację działań policyjnych w sytuacji kryzysowej, gdy konieczne jest podjęcie zespołu przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych w celu zapobieżenia lub likwidacji stanu zagrażającego życiu i zdrowiu ludzi lub ich mieniu albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego przy użyciu zwiększonych sił i środków. Ponadto zauważyć należy, że akcje i operacje policyjne stanowią szczególną formę działań policyjnych, których istota uniemożliwia zaplanowanie czasu służby uczestniczących w nich funkcjonariuszy i wymaga dokonywania bieżącej oceny sytuacji co do ilości i miejsca dyslokacji sił policyjnych. Działania w ramach przedmiotowych akcji i operacji prowadzone są w wyjątkowych okolicznościach, między innymi w przypadku zaistnienia klęski żywiołowej, której skutki mogą doprowadzić do niepokojów społecznych, aktów terroru, czy innych sytuacji mogących spowodować zagrożenie życia i zdrowia ludzi lub mienia, a także dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, charakteryzujące się możliwością utraty kontroli nad przebiegiem wydarzeń albo eskalacji zagrożenia, do przeciwdziałania lub likwidacji których niezbędne jest użycie większej liczby policjantów, w tym zorganizowanych w oddziały lub pododdziały Policji, również uzbrojone. Z uwagi na powyższe zasadne jest przyjęcie, że omawiany przypadek stanowi specyficzny rodzaj szczególnej działalności Policji, który uzasadnia zastosowanie odstępstwa od przepisów dyrektywy 2003/88/WE;

- 10) zwiększa się wymiar dyżuru domowego poprzez wprowadzenie możliwości pełnienia tego dyżuru w wymiarze nieprzekraczającym 24 godzin, z jednoczesnym zastrzeżeniem, że w dniu, w którym policjant pełni służbę, czas dyżuru nie może przekroczyć 16 godzin. Ponadto określa się obowiązki policjanta w czasie dyżuru domowego wskazując, że policjant w czasie tego dyżuru jest obowiązany do przebywania w miejscu zamieszkania lub innym miejscu pozwalającym na stawienie się w krótkim czasie w jednostce organizacyjnej Policji, w której pełni służbę, oraz umożliwienia nawiązania z nim kontaktu przez przełożonego lub kierownika komórki organizacyjnej albo wskazaną przez nich osobę (zmiana § 14 ust. 2 i 3 obowiązującego rozporządzenia). Powyższa zmiana wynika z faktu, że potrzeby służby nierzadko

wymagają pozostawienia policjantów w gotowości do podjęcia określonych czynności przez 24 godziny, co przy aktualnym brzmieniu § 14 ust. 3 rozporządzenia czyni koniecznym wyznaczenie do pełnienia dyżuru domowego co najmniej dwóch funkcjonariuszy w ciągu jednej doby. Aktualne rozwiązanie jest zatem nieuzasadnione z punktu widzenia racjonalnego planowania służby. Dodać należy, że wprowadzenie przedmiotowej zmiany nie prowadzi do likwidacji ochrony policjanta przed zbyt długim pozostawianiem w gotowości do służby w sytuacji, gdy zostanie wyznaczony do pełnienia dyżuru domowego w dniu, w którym pełni służbę (pozostawiono możliwość pełnienia dyżuru domowego w takim dniu w wymiarze nieprzekraczającym 16 godzin oraz zachowano ograniczenie czasu trwania wszystkich dyżurów w miesiącu łącznie do 48 godzin). Ponadto wprowadzenie możliwości przebywania przez policjanta w czasie dyżuru w miejscu zamieszkania lub innym miejscu pozwalającym na stawienie się w krótkim czasie w jednostce organizacyjnej Policji, w której pełni służbę, ma na celu zwiększenie swobody policjanta w organizowaniu swojego czasu wolnego. W konsekwencji dyżur nie będzie stanowił dla policjanta znacznego ograniczenia, co w kontekście wymogów prawa wspólnotowego powinno wyeliminować wątpliwości dotyczące uznawania czasu dyżuru za czas wolny. Zaznaczenia przy tym wymaga, że powyższe rozwiązania nie pozostają w sprzeczności z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE, w świetle którego nie podlega wliczeniu do czasu pracy gotowość do pracy na wezwanie charakteryzująca się tym, że pracownik nie ma obowiązku oczekiwania w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, ale wystarczy, że można się z nim skontaktować w każdym momencie, tak by w krótkim czasie możliwe było wykonanie jego zadań pracowniczych na żądanie pracodawcy (zob. postanowienie z dnia 14 lipca 2005 r., C-52/04). W kontekście uprawnień policjantów do korzystania z minimalnego odpoczynku dobowego oraz tygodniowego warto również dodać, że omawiane regulacje zostały ukształtowane w taki sposób, aby zapewnić właściwą ochronę także tym funkcjonariuszom, którzy w czasie pełnienia dyżuru domowego, traktowanego jako czas odpoczynku, będą zobowiązani do wykonania czynności służbowych. Przedmiotowa ochrona polega na tym, że liczba dyżurów domowych nie może przekroczyć 4 w miesiącu, przy czym dyżur taki może być pełniony tylko raz w niedzielę lub święto. Ponadto czas trwania jednego dyżuru domowego nie może

przekroczyć 24 godzin, a w dniu, w którym policjant pełni służbę – 16 godzin. Czas trwania wszystkich dyżurów w miesiącu nie może przekroczyć łącznie 48 godzin (§ 14 ust. 3 rozporządzenia). Zaznaczyć też należy, że do pełnienia dyżuru domowego nie można wyznaczyć policjanta bezpośrednio po zakończeniu służby pełnionej w porze nocnej (§ 14 ust. 1 obowiązującego rozporządzenia). Dodatkowo policjantom wykonującym w czasie dyżuru domowego czynności służbowe obligatoryjnie udziela się czasu wolnego za czas wykonywania tych czynności (§ 14 ust. 4 obowiązującego rozporządzenia);

- 11) rozszerza się katalog osób zwolnionych ze służby w godzinach od 22:00 do 6:00 oraz w niedziele i święta o jednego z rodziców, jeżeli z uprawnienia takiego nie korzysta drugi rodzic lub opiekun oraz o kobietę karmiącą dziecko piersią (zmiana § 16 obowiązującego rozporządzenia). Projektowana zmiana koresponduje z aktualnym brzmieniem przepisu § 16 rozporządzenia, który zwalnia ze służby w porze nocnej oraz w niedziele i święta kobietę w ciąży, a także policjanta, będącego jedynym opiekunem dziecka w wieku do lat ośmiu lub osoby wymagającej stałej opieki. Użycie w zmienianym przepisie sformułowania „z pełnienia służby w niedziele i święta oraz w godzinach zaliczanych do pory nocnej zwalnia się” ma na celu zagwarantowanie zwolnienia wymienionych w nim policjantów ze służby w godzinach od 22:00 do 6:00, niezależnie od wymiaru pełnionej w tym czasie służby, a zatem bez względu na to, czy będzie to służba pełniona przez 3 godziny, czy krótsza.

Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Nazwa projektu 10
Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych zmieniającego rozporządzenie w sprawie rozkładu czasu służby policjantów

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu
Podsekretarz Stanu w MSW – Pan Grzegorz Karpiński

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu
insp. Tomasz Szankin – Zastępca Dyrektora Gabinetu
Komendanta Głównego Policji Komendy Głównej Policji

Data sporządzenia
07 lutego 2014

Źródło:
Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 – ze zm.)

Nr w wykazie prac MSW - 227

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Proponowane brzmienie projektu nowelizacji rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie rozkładu czasu służby policjantów wynika z dotychczasowego doświadczenia w stosowaniu obecnie obowiązującego rozporządzenia z dnia 18 października 2001 r. (Dz. U. Nr 131, poz. 1471). Projekt uzupełnia, doprecyzowuje i ujednolica jego przepisy, a także dostosowuje je do uregulowań wynikających z prawa Unii Europejskiej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zamierzone cele projektowanej regulacji:

- 1) wydłużenie z 10 do 11 godzin czasu wolnego obligatoryjnie udzielanego policjantowi po 8 godzinach służby pełnionej w zmianowym rozkładzie czasu służby. W przypadku pełnienia służby 8-godzinnej w porze nocnej, czas wolny ma zostać wydłużony do co najmniej 14 godzin;
- 2) określenie maksymalnego limitu służb pełnionych w porze nocnej na 10 służb 8-godzinnych w miesiącu oraz 8 służb 12-godzinnych w miesiącu;
- 3) wprowadzenie gwarancji udzielania policjantom pełniącym służbę w niedziele co najmniej raz na trzy tygodnie wolnej od służby niedzieli łącznie z wolną sobotą albo wolnym poniedziałkiem;
- 4) ustalenie minimalnej dobowej (11 godzin) oraz tygodniowej (35 godzin) normy czasu wolnego w odniesieniu do policjantów pełniących służbę w podstawowym rozkładzie czasu służby. Przewiduje się jednocześnie możliwość skrócenia normy tygodniowej do 24 godzin;
- 5) rozszerzenie zakresu podmiotów uprawnionych do wydania polecenia dotyczącego przedłużenia czasu służby policjanta;
- 6) ustanowienie, zgodnie z możliwościami przewidzianymi w prawie wspólnotowym, maksymalnego wymiaru czasu służby na poziomie 48 godzin w tygodniu w przyjętym okresie rozliczeniowym. Jednocześnie dopuszcza się możliwość przekroczenia ustanowionego limitu w przypadku zdarzeń, których waga i rozmiar wymagają podjęcia niezbędnych działań dla ochrony życia, zdrowia oraz bezpieczeństwa zbiorowości;
- 7) odstąpienie od obecnie obowiązującej regulacji, zgodnie z którą nie uznaje się za czas służby czasu niezbędnego (nie dłuższego niż 30 minut) do bezpośredniego przygotowania do służby i jej zdania;
- 8) wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą rozkład czasu służby policjanta biorącego udział w akcji lub

operacji policyjnej określa dowódca akcji lub operacji;

- 9) zwiększenie wymiaru dyżuru domowego poprzez wprowadzenie możliwości pełnienia tego dyżuru w wymiarze nieprzekraczającym 24 godziny;
- 10) rozszerzenie katalogu osób zwolnionych ze służby w godzinach od 22.00 do 6.00 oraz w niedziele i święta o jednego z rodziców, jeżeli drugi rodzic lub opiekun z takiego uprawnienia nie korzysta oraz o kobietę karmiącą dziecko piersią.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rozwiązania przyjęte w innych krajach pozostają bez wpływu na projektowaną regulację.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Policjanci oraz ich przełożeni	Wszyscy funkcjonariusze Policji – około 102.000	Dane dostępne MSW z urzędu z racji wykonywanego nadzoru nad Policją	Zasady udzielania urlopów

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia był zamieszczony na stronie podmiotowej Komendy Głównej Policji oraz zaopiniowany przez Zarząd Główny NSZZ Policjantów. Ponadto projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny oraz dodatkowo w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Spraw Wewnętrznych, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

ZG NSZZP zajął następujące stanowisko do zaproponowanych rozwiązań:

- 1) ZG NSZZP zaproponował udzielanie policjantowi co najmniej 14 godzin czasu wolnego w przypadku pełnienia służby w porze nocnej oraz udzielanie 24 godzin czasu wolnego każdorazowo po 12 godzinach służby.

Przedmiotowe rozwiązanie odpowiada aktualnym regulacjom dotyczącym udzielania policjantom czasu wolnego, przedstawionym w projekcie rozporządzenia.

- 2) W ocenie ZG NSZZP projekt rozporządzenia powinien zawierać jednolity wzór ewidencji czasu służby.

Zdaniem Komendy Głównej Policji brak jest uzasadnienia faktycznego do wprowadzenia takiej regulacji. Należy zauważyć, że z uwagi na różnorodność realizowanych przez policjantów zadań i konieczność ich wykonywania w różnych systemach rozkładu czasu służby w zasadzie wykluczona jest możliwość wprowadzenia jednolitego wzoru ewidencji czasu służby, który znalazłby zastosowanie w całej formacji. Warto przy tym zaznaczyć, że w innych służbach mundurowych wzór, o którym mowa w stanowisku ZG NSZZP, stanowiący załącznik do rozporządzenia, nie funkcjonuje. Ponadto wprowadzenie omawianego wzoru w zmienianym rozporządzeniu wykraczałoby poza zakres upoważnienia określonego w art. 33 ust. 6 ustawy o Policji.

- 3) Według ZG NSZZP za czas dyżuru domowego policjantowi powinien przysługiwać czas wolny od służby w takim samym wymiarze, natomiast w przypadku podjęcia czynności służbowych w trakcie trwania dyżuru, bez względu na ich wymiar, kolejny dodatkowy dzień wolny. Dodatkowo zaproponowano

zmniejszenie wymiaru dyżuru domowego.

Komenda Główna Policji nie znajduje uzasadnienia dla proponowanych zmian. Policjant pełniący dyżur domowy de facto nie pełni służby, a jedynie jest obowiązany do umożliwienia nawiązania z nim kontaktu i zachowania gotowości do stawienia się w krótkim czasie w miejscu pełnienia służby. Policjant w czasie dyżuru domowego, jeżeli nie zaistnieje taka potrzeba, nie wykonuje żadnych zadań, a ponadto może przebywać np. w miejscu zamieszkania lub innym wybranym przez siebie miejscu, gdzie ma możliwość wypoczynku. Samo więc pełnienie dyżuru domowego nie może być traktowane jako czas służby, za który powinien przysługiwać czas wolny.

Ponadto niezasadne byłoby udzielanie policjantowi, który wykonywał w czasie dyżuru domowego czynności służbowe, czasu wolnego w wyższym wymiarze, niż czas wykonywania tych czynności. Warto przy tym zauważyć, że aktualnie obowiązujące w tym zakresie rozwiązanie, zakładające udzielanie policjantowi w zamian za czas wykonywania czynności służbowych w czasie dyżuru domowego czasu wolnego w tym samym wymiarze, koresponduje z ogólną regułą wyrażoną z art. 33 ust. 3 ustawy o Policji, stosownie do której w zamian za czas służby przekraczający określoną normę policjantowi udziela się czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze.

Warto również zauważyć, że wprowadzone limity dotyczące wymiaru dyżuru domowego stanowią wypadkową potrzeb służby i konieczności zapewnienia policjantowi możliwości wypoczynku.

- 4) Zdaniem ZG NSZZP wprowadzając limit służb w porze nocnej (§ 4 ust. 4a i 5a) nie powinno wprowadzać się możliwości jego przekroczenia, gdy jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami służby.

W ocenie Komendy Głównej Policji rezygnacja z możliwości przekroczenia limitu służb w porze nocnej ze względu na szczególne potrzeby służby mogłaby spowodować, że ciągłość realizacji istotnych z punktu widzenia ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego zadań musiałaby zostać przerwana z powodu wyczerpania przedmiotowego limitu.

- 5) ZG NSZZP stoi na stanowisku, że niedopuszczalne jest wprowadzanie w rozporządzeniu maksymalnego czasu służby wynoszącego 48 godzin w tygodniu, podczas gdy ustawa o Policji wprowadza 40-godzinny tygodniowy wymiar czasu służby.

Zdaniem Komendy Głównej Policji wprowadzenie do rozporządzenia przepisu § 8 ust. 1a nie jest sprzeczne z przepisem art. 33 ust. 2 ustawy o Policji określającym tygodniową normą czasu służby (40 godzin). Zauważyć należy, że ustawa dopuszcza możliwość przekroczenia wspomnianej normy (art. 33 ust. 3) nie wprowadzając jednocześnie limitu takiego przekroczenia. Stosowny limit, zgodnie z regulacjami unijnymi, wprowadzono w § 8 ust. 1a rozporządzenia.

- 6) W ocenie ZG NSZZP rozporządzenie powinno zawierać regulacje dotyczące sposobu rozliczania czasu służby policjanta uczestniczącego w różnego rodzaju zgrupowaniach, operacjach itp.

Komenda Główna Policji za nieuzasadnione uznaje zamieszczanie w akcie rangi rozporządzenia szczegółowych regulacji dotyczących sposobu rozliczania czasu służby policjanta. Dodatkowo wykraczałoby to poza zakres upoważnienia określonego w art. 33 ust. 6 ustawy o Policji. Warto przy tym zauważyć, że w § 13 ust. 2 rozporządzenia wprowadza się regulację, zgodnie z którą rozkład czasu służby policjanta biorącego udział w akcji lub operacji policyjnej określa dowódca akcji lub operacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje również dodatkowych wydatków w budżecie Policji.												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

☐ tak
☐ nie
☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów
☐ zmniejszenie liczby procedur
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

☐ zwiększenie liczby dokumentów
☐ zwiększenie liczby procedur
☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

☐ tak
☐ nie
☐ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne
☐ sytuacja i rozwój regionalny
☐ inne:

☐ demografia
☐ mienie państwowe

☐ informatyzacja
☐ zdrowie

Omówienie wpływu

Wejście w życie projektowanej regulacji nie będzie wywierać wpływu na żaden z wymienionych obszarów.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Celem projektowanej regulacji nie jest osiągnięcie szczególnie zamierzonego celu, ale potrzeba jej wprowadzenia jest wynikiem zebranych doświadczeń związanych ze stosowaniem dotychczasowych rozwiązań odnośnie rozkładu czasu służby policjantów. Nie jest planowana realizacja zamierzonych celów, ponieważ projektowana regulacja ma być stosowana w sposób ciągły bez szczególnie zamierzonego celu.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Celem projektowanej regulacji nie jest osiągnięcie szczególnie zamierzonego celu, ale potrzeba jej wprowadzenia jest wynikiem zebranych doświadczeń związanych ze stosowaniem dotychczasowych rozwiązań odnośnie ustalania rozkładu czasu służby policjantów. Ze względu na przewidywane ciągłe stosowanie projektowanej regulacji, bez realizacji szczególnie zamierzonego celu, nie jest planowana ewaluacja efektów projektu, a tym samym nie przewiduje się stosowania mierników dla tej ewaluacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)